

Forestil dig din by!

Af Lars Johansen

– en amerikansk fortælling om "håbets kultivering".

Interview med Bliss Browne, leder af den lokalsamfundsudviklende organisation Imagine Chicago.

Bliss Browne med baggrund: en slags Chicago's "håbets træ" (fællesliv, indre styrke, levebrød, engagementets magt...)

– Jeg arbejder i princippet i hele byen. Chicago har ca. 7,2 million indbyggere i byområdet, heraf ca. 2,2 million i bykernen. Det er desværre en by, der er meget præget af raceadskillelse. Der er bydele med kun sorte, kun latinamerikanere, kun italienske immigranter, eller hvor alle er polske immigranter. Men der er ikke skarpe grænser imellem bydelene, de glider ind over hinanden. Det er en by der er historisk kendt for en stærk raceadskillelse. De områder hvor Imagine Chicago hovedsageligt arbejder, er byens fattigste. Hvilket typisk enten er områder med førstegenerationsindvandrere eller historisk opståede afro-amerikanske områder – der findes bydele der måske ikke var afro-amerikanske for 50 eller 75 år siden, men som nu næsten udelukkende er det.

– *Det er også en by hvor en bydel eller et nabolag kan ændre sig radikalt over en meget kort årrække?*

– Ja, og det er også en usædvanlig by i den forstand at der kan være boligkaréer med en stor koncentration af meget fattige mennesker, mens boligkaréen lige ved siden af kan rumme eksklusive lejligheder ud mod søen til en halv million dollars. Og der er faktisk også økonomisk raceadskillelse, så det er typisk for områder med en koncentration af farvede, at der også er en koncentration af fattigdom.

– *Da jeg besøgte dig i Chicago sidste år, var der flere der talte om Chicago som en by, hvor nepotismen blomstrede – er det noget du kender til?*

– Chicago er en lige-på-og-hård-by. Jeg tænker ikke så meget på at politik i Chicago foregår "under bordet". Folk er ret åbne med hensyn til deres politiske standpunkter, som er stærkt motiverede af racepolitik. Det er ikke det eneste der motiverer, men det er en stærkt delt by med hensyn til racepolitik. Vi har 50 rådmænd i byrådet, og hver enkelt repræsenterer områder, der er relativt homogene med hensyn til både økonomi og race.

Legendariske Richard J. Daley med familien samlet omkring sig hjemme i Bridgeport "neighborhood" efter at være blevet valgt som borgmester i 1955. Drengen i midten er sønnen og nuværende borgmester Richard M. Daley. (Chicago Sun-Times, her gengivet efter Jack Schnedler: "Chicago", 1993.)

Så det er ikke så mærkeligt at der er politiske interesser, der konkurrerer i byrådet; folk ser ofte byrådet som et cirkus, et godt teater der sommetider er politik. Der er en overvældende majoritet af demokrater i byrådet, så Chicago holder hånden over sit system med at folk kan give jobs til familien – og det er helt sikkert typisk for Chicago politik. Jeg tror nu ikke, det gælder nær så meget som for 25 år siden. Men vi ved stadig hvordan vi kommer igennem med at mobilisere denne "demokratiske maskine", og folk ved hvem der betaler deres løn, og jah, det er så typisk Chicago. Men hvis du gik ud til valgstederne på stemmedagen, ville du finde fordømmelse af det fra begge sider. Vi har demokratisk primærvalg i denne uge, og vi har republikansk primærvalg, men der er selvfølgelig ingen republikansk kandidat der har

en chance for at blive valgt. Ved et primærvalg kan man kun stemme til det ene eller det andet partis valg, så selvom jeg ikke er medlem af det demokratiske parti har jeg altid stemt ved deres primærvalg, fordi den demokratiske kandidat med sikkerhed vil vinde valget. Der har intet formål at stemme republikansk!

- Hvem er borgmester for tiden?

- Ikke bare for tiden, skulle jeg mene! - Richard M. Daley. Det er en anden meget usædvanlig ting for en amerikansk by, at vi faktisk har et politisk dynasti i Chicago, ikke lovformeligt men i praksis. Richard M. Daleys far, Richard J. Daley var en legendarisk borgmester i årtier. Han var en god borgmester, og da han døde i 1976 fik vi en række borgmestre af meget kort varighed, hvorefter hans søn blev

valgt til borgmester. Man kan næsten ikke forestille sig at sønnen ikke bliver genvalgt til borgmester, så længe han vil fortsætte. Og han er faktisk en god borgmester for byen. Til en vis grad fordi familien, inkl. Richard M. Daley, elsker byen.

- *Havde I ikke en sort borgmester i en længere periode?*

- Harold Washington var borgmester i en periode fra 1983-1987. Da Washington kom til skete der en ændring i det politiske landskab. Han ønskede at styrke lokalområderne, så han skabte processer hvor folk virkelig kom ud og fik information på lokale møder og i lokale for- eninger, som skulle udvikle boligområderne. Han dannede et kabinet - jeg ved ikke om det er det rigtige udtryk - med sine egne rådgivere der repræsenterede en bred vifte af interesser i byen. Der var en dejlig følelse af frihed og forandring. Der blev dog også en følelse af at mange af de lokale ledere blev demoraliserede og korrupte af at være politikere, fordi de mennesker der var synligt identificeret i områderne som ledere pludselig var blevet fanget i den politiske maskine. Man har diskuteret hvorvidt det var en fordel eller ej. Der skete en kolossal ændring inden for byens politik, men da han først var væk, var det hele mere som før han kom, end man kunne have håbet.

- *Hvordan vil den hvide politiske elite reagere, hvis latinoerne og afro-amerikanerne fandt ud af at danne en fælles majoritet i byen?*

- Latino gruppen er langt den hurtigst voksende etniske gruppe i byen, og den er selv lidt splittet, specielt imellem meksikanske og puertorikanske grupper. Den meksikanske gruppe er den dominerende latino gruppe, men der er en historisk kløft imellem latinoer og sorte i Chicago. I år opdagede vi i et af vores forældreprogrammer, der havde begge disse grupper som deltagere, at der er en stigende fjendtlighed imellem grupperne, som viste sig i den måde forældrene talte om hinanden på. Da vi undersøgte det nærmere, fik vi kommentarer fra flere mennesker: Den største gruppe på rådhuset består af hvide: irske, polske, italienske - og de erkender at hvis latino gruppen og den sorte gruppe gik sammen som politisk magt, ville de let kunne kontrollere byrådet og blive en dominerende kraft i byens politik, da de faktisk repræsenterer de fleste af byens indbyggere; det er det politiske

dynasti naturligvis ikke interesseret i. Der tales meget om hvad det er der graver kløfter imellem disse grupper, og på grund af raceadskillelsesmønstret i byen har disse mennesker ikke nok direkte erfaring til at sige "Det er ikke sandt - vi har meget mere fælles end det der adskiller os". Så de bliver holdt adskilt for at opretholde status quo.

Kulturelle enklaver - ikke ghettoer

- *Imagine Chicago arbejder i de fattige områder; i ghettoerne. I Danmark mener man generelt at ghetto som fænomen kun har en negativ klang, vi frygter at det modarbejder integration. Imidlertid har jeg læst et interview med en amerikansk forsker, Min Zhou fra UCLA-universitetet i Los Angeles. Hun hævder at ghettoen er med til at styrke immigranternes netværker, og at de derved har bedre muligheder for at blive integreret. Hvordan ser du på det - er der noget positivt ved ghettoer?*

- Jeg taler slet ikke om ghettoer på den måde, men om "kulturelle enklaver", hvor grupper af samme etnisk oprindelse søger sammen. Der er masser af den slags i Chicago. Fordelen er at det giver håb i det mindste for en generation - måske ikke mere end det - om at de kan opretholde en følelse af kulturel identitet under de nye forhold. Der tales imidlertid meget om "the one-point-five generation", som er de børn der er født i US eller er kommet til US tidligt i livet, og som har meget lidt lyst til at have noget at gøre med forældrenes oprindelseskultur, fordi de hurtigt mærker at der er diskriminering imod den eller mod dens oprindelsesland. De forsøger at blive så amerikanske som muligt. Og det er faktisk ikke før i anden generation, at de er villige til at gå tilbage og finde deres identitet. Men hvis man som vietnameser ender med at flytte ind i et vietnamesisk område, kan man i det mindste tale om livet på sit eget sprog for en tid. Ordet ghetto bliver ikke anvendt i US om den slags kulturelle enklaver. Det bliver typisk brugt til at beskrive en koncentration af fattigdom og ofte en koncentration af fattigdom og kriminalitet; så hvis man spørger en tilfældig amerikaner hvad godt der er ved en ghetto, må han nødvendigvis svare "intet". Det vi amerikanere har gjort uden at ville det, har været at koncentrere fattigdommen geografisk, og idet vi koncentrerede fattigdom udviklede vi efterhånden

også en koncentration af kriminalitet, fordi folks liv blev meget isoleret, og når det er sådan i flere generationer, må det ende med en alvorlig situation.

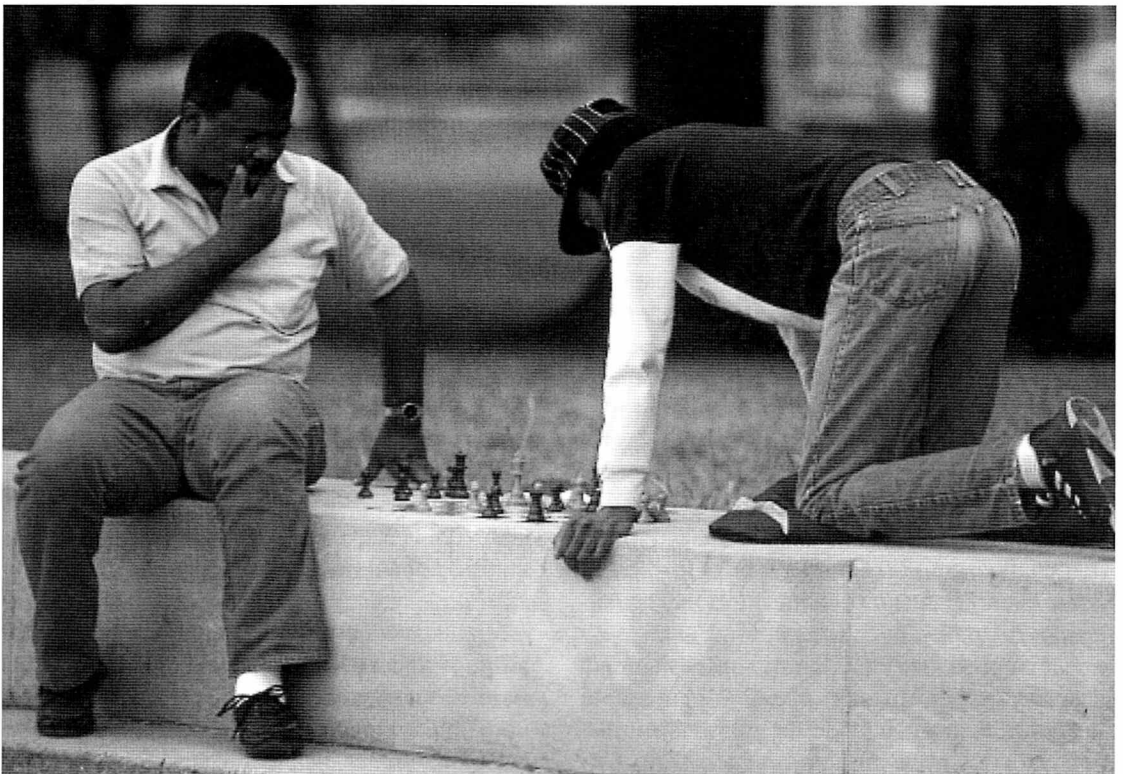
- *Masser af børn ser aldrig deres forældre vågne op og foretage sig noget. Det er hvad der sker når en ghetto bliver til en ghetto - når den kulturelle integration bliver et ghettolignende sted?*

- Ja, men hvis du ser på livsforløbet for mange immigrant familier, f.eks. en mexikansk familie, der nu er anden generation i Chicago, så kommer mange immigranter - både politiske og økonomiske flygtninge - fordi de er fast besluttet på at få et bedre liv i US. De er typisk koncentrerede og hårdt arbejdende, de forventer at arbejde hårdt, og de forventer at få systemet til at arbejde for sig, og i mange tilfælde lykkes det. Den afro-amerikanske gruppe er typisk ikke kommet af lyst, i hvert fald historisk set, og har haft en adgang til velfærdssystemet, der har givet en afhængighed i flere gen-

erationer. Der er meget færre eksempler på selvstartende afro-amerikanere med en initiativtagende fokusering på at forbedre deres liv. Jeg tror at en del af den spænding der er imellem de nyankomne immigranter og de fattige afro-amerikanske grupper er, at den ene er meget mere fokuseret end den anden. Selv i vores forældreprogram lægger afro-amerikanerne mærke til hvor koncentrerede latinoerne er om at få et bedre liv.

Jobs og uddannelse

- Vi er selvfølgelig nødt til at skabe jobs, for jobs betyder indkomst til familierne, og det vil forbedre livskvaliteten. Men fokus skal være at skabe velstand i en bredere betydning end bare jobs, for før folk har ejendom, butikker og virksomheder, der står på spil for deres fremtid, vil de ikke agere som borgere. Der skal lægges mere vægt på at være igangsetter og skabe forretninger og værne om velstand i lokalsamfundet, købe ind i de lokale butikker

Der er langt flere eksempler på latinoer end african-americans med initiativ og fokusering. Foto af Zbigniew Bzdak i Jack Schnedler's bog "Chicago": skakspil ved "Chess Pavilion" på North Avenue Beach.

og i det hele taget en udviklet ressourcebaseret tænkning for samfundsudviklingen.

Der er to dimensioner i dette. Den ene ser samfundet som et sæt af ressourcer og ikke som et sæt af mangler. Der er et socialpolitisk fokus i dette. Den anden fokuserer på opsparring og udvikling af velstand som den bedste beskyttelse og den bedste måde at blive politisk uafhængig på.*)

Jeg tror også at der i det afro-amerikanske samfund i de senere år er opstået et tema om folkelig uddannelse. Hvis man går 50-60 år tilbage i tiden, så blev det at undervise anset for at være en meget fornem profession. Og også en profession der stod åben for farvede mennesker, så hvis man tog sin embedseksamen, hvis man havde været så heldig at komme på college i 40'erne og 50'erne, så var lærer det højeste man kunne opnå at blive. Det var lige så anset som at blive præst.

Efter borgerrettighedsbevægelsen og lovgivningen forbundet med den blev det muligt for uddannede sorte mennesker at blive læger og advokater etc. Som resultat af denne udvikling har man kunnet høre folk begynde at sige, indenfor de generationer af immigranter der er kommet til, "Jeg vil tjene flere penge, jeg vil have højere status" osv. Og sagen er at de afro-amerikanske læreres stillinger har fået en lavere og lavere status. En del af dette billede er dannelsen af lærerfagforeninger, som primært fokuserer på lærernes rettigheder. Der har imidlertid de sidste par år været flere eksempler på repræsentanter for det afro-amerikanske samfund, der har sagt, at "vi bliver nødt til at fokusere på uddannelse igen". Og altså foretage et opgør med den mentalitet som havde fået lov til at udvikle sig: "skidt med børnene, vi får alligevel ikke noget ud af det" o.l. For nu at sige det lidt groft.

Nu lyder det at de voksne skal kæmpe for ordentlige skoler til deres børn. Nu siger folk, at hvis vi ikke prioriterer uddannelsen af vores børn og hvis vi ikke gør det der er professionelt set nødvendigt, ja, så bidrager vi selv til den igangværende økonomiske opdeling. Men ellers er fokus i øjeblikket på opsparring og at eje eget hus, eje en forretning osv. Det er selvfølgelig ikke en ny tanke økonomisk, det har altid været den hvide middelklasses perspektiv. Men nu er det også en dagsorden for african-americans i Chicago.

Store systemer og små steder

- For 10 år siden arbejdede jeg som finansvinde og præst, og da jeg var præst i en sort kirke i den sydlige del af byen og samtidig leder af en bankfilial, var jeg i den usædvanlige position at kunne se på byens liv fra meget forskellige perspektiver, alle de forskellige sprog, alle de forskellige kulturer. Dengang boede jeg også i det mest blandede nabolag i Chicago, *Uptown* med 18 eller 19 forskellige nationaliteter der bor side om side, en sjælden situation i vores by. Jeg fandt ud af at unge mennesker på den tid blev slået ihjel i et foruroligende antal, og der var mange tilfælde af vold, både vilkårlig vold og bande-vold. Selv sorte studerende var blevet en slags subkultur i US, og forbindelsen mellem generationerne var gået tabt. Jeg fik øjnene op for de forskellige og adskilte forestillinger om fremtiden, der nu var institutionaliseret i både økonomiske mønstre og bolig-mønstre i vores by. Jeg blev virkelig overbevist, mere som præst end noget andet, om at det var vigtigt for vores fremtid at begynde at tænke på byen som helhed, at finde måder at kommunikere på henover disse mure der deler os, og at genopbygge forbindelsen imellem både generationerne og kulturerne for de mennesker der har mest at miste med de af byens børn, hvis liv allerede var ødet bort; at det var næsten livsvigtigt for vores fremtid og i dette tilfælde med børn som fremtiden, at vi lærer at være sammen på en ny måde. Så jeg arrangerede en konference om tro, forestillinger om fremtiden og dagligliv for dels at forstå det mønster der havde dannet den samlede forestilling om Chicago, og dels undersøge hvad vi kunne se som muligheder for fremtiden.

Historisk har Chicago nemlig været kendt for sin innovation. Vi har en meget særlig historie, som jeg synes er fascinerende, ved at bygge mange af de største systemer som for eksempel vores atomkraftværk og det største vandssystem. Vi har haft verdensudstilling flere gange i Chicago, visioner i stort format. Men vi har også en af de bedste udviklingshistorier af lokalrådsbaseret organisering af boligområderne. Så der er 'store systemer og små steder' - denne energi er i sig selv interessant ved at den giver kreativ spænding i Chicagos liv. Hvad er det der har formet denne tradition, og hvad kræver det at få denne by til at samarbejde anderledes?

“Guds økonomi”

- Jeg indkaldte til konferencen om tro, forestillinger om fremtiden og dagligliv. Vi begyndte at organisere et bredt spektrum af forskellige mennesker, lokalaktivister, undervisere og forretningsfolk og præster etc. - *community builders*, som opbygger vores samfund ud fra en række discipliner. Og for at få et andet billede af hvordan byen kunne se ud, begyndte vi at tale om *Guds drømme for Chicago*. Det var som at se på Chicago udefra og sige, hvis du ser på byen som en helhed, og du skulle finde det der ville være det mest værdifulde mål for vores fælles engagement, nærmest en ophøjet sag, - hvad ville det så være? Den øvelse gav mig en slags vision om *Guds økonomi*. Og her var jeg både finanskvind og præst. Hvor er Guds økonomi på dette sted? Jeg tænkte, hvordan ser et billede af Guds økonomi ud her? Og det billede der kom til mig var genbrugssymbolet. De tre symbolske pile som et billede af treenheden, og jeg tænkte at i Guds økonomi gik ingen til spilde. Så enkelt er det.

Dette billede og styrken efter tre dages konference, hvor vi virkelig havde været fokuseret på hvad der er muligt, og hvordan vi kan udrette det mulige, gav mig mod til nogle dage senere at trække mig tilbage fra en 16 årig bank-karriere. Jeg havde på fornemmelsen at der var ved at ske noget nyt i byen, og at det ville have noget at gøre med tanken om byen som helhed og bane vej for at folk der havde været sat udenfor kunne komme med på en sådan måde, at deres egen indsats for at komme frem blev helt igennem værdsat. Og det var faktisk starten på det, der et år senere blev til *Imagine Chicago*.

Imagine Chicago er et samfundsorganiserende projekt for byen som helhed, som har været fokuseret på at hjælpe mennesker og institutioner med at fokusere på deres værdier og på at organisere projekter, der bringer disse værdier frem på tværs af generationer og kulturer. I Imagine Chicago taler vi om at forstå, at gøre sig forestillinger og at skabe værdier. Det gør vi ved at arbejde med at få folk og institutioner til at formulere, hvad der betyder noget for samfundets fremtid, og hvad de kan gøre for at få det til at ske; og ved at opbygge partnerskaber mellem mennesker der ellers ikke typisk ville være sammen på grund af vores særligt raceadskilte sociale mønstre - at bringe mennesker sammen der ellers ikke ville

mødes, på en måde der opbygger deres tillid og kompetence og der igennem vise partnerskabets muligheder

Der er tre kerneidéer der har været centrale for hele vort arbejde.

Den ene er at *stedet i sig selv* betyder noget, stedet har en værdi; så at udvikle en identitet imellem hvor jeg er og hvem jeg er, gør en forskel. Derfor siger vi *Imagine Chicago*, ikke bare *Imagine*. Vi ønsker at skabe projekter der får folk til at opbygge en følelse af by-identitet og erkende stedets værdi.

Den anden ide er at skabe muligheder der *sammenkæder personlig udvikling, institutionel udvikling og samfundsudvikling* og de lag der hele tiden bevæger sig frem og tilbage mellem disse forskellige niveauer. Så du lærer folk at tænke systemisk ved at skabe læringsfællesskaber der udvikler tingene på alle niveauer. Hvis jeg for eksempel arbejder med en forælder til et barn i folkeskolen, udvikler jeg denne forælder. Den forælder er på en anden måde optaget af sin families udvikling; forælderen bliver involveret på forskellige måder i frivillige aktiviteter på skolen, hvilket ændrer den måde skolen og uddannelsessystemet tænker på med hensyn til forældrenes engagement. Og hvis jeg opbygger det som et program hen over et netværk af mange skoler i forskellige lokalsamfund i byen, begynder skolen og byen selv at tænke på forældre- og familieuddannelse som afgørende for børnenes fremtid.

Når vi udvikler et program som dette, gør vi det meget bevidst. Vi siger ikke bare at forældrene i forvejen er i kontakt med systemet, så vi stoler på at alle de andre dele af systemet deltager i udviklingen. Vi udvikler bevidst metoder der skaber disse forbindelser, og som bevæger sig imellem de forskellige niveauer.

- *Betyder det, at når du opbygger et program, så kontakter du de andre parter før du begynder og du lægger op til at de laver deres vurderinger af udviklingen?*

- Ja, man organiserer på hvert niveau, og man evaluerer også hvert niveau, og man opbygger bevidsthed om forholdene mellem niveauerne inden for selve programmet.

Den tredje dimension af vores arbejde har været et fokus på *læringsfællesskaber mellem generationerne*. Vi anerkender at folk satser for at udvikle fællesskaber og lokalsamfund, og udvikling af fællesskaber medfører forandring.

I lyset af de mange udfordringer vi er oppe imod i vor tid, kræver det meget ny læring at finde ud af hvordan man kan bevæge sig fremad mod egne mål. Man kan ikke lære uden at satse, og man kan ikke satse uden at tilhøre et fællesskab der gør det muligt og trygt at foretage denne satsning. Men hvis man kun udvikler sit fællesskab baseret på sin egen stamme, så bliver det meget vanskeligt at føle sig ansvarlig overfor og forbundet med mennesker der er anderledes, hvad denne "anderledeshed" så end består af. Imagine Chicago forsøger at sige, at der er en kæmpe fordel ved at tilhøre et meget større fællesskab, fordi vi kan lære af mennesker der er anderledes. Men vi erkender at folk kun udvikler en forståelse af det fælles bedste, når disse erfaringer om forskellighed bliver skabt i en konstrueret ramme. Det handler ikke kun om at udveksle forskelle, det handler om at få en konstrueret erfaring om forskellighed, så man begynder at sige "vi", og at "vi" inkluderer flere og flere. Man skal hele tiden hjælpe folk med at skubbe grænserne for hvem de tænker på som inkluderet i det fællesskab de tilhører og står til ansvar for, ved at skabe situationer hvori det mindre fællesskab udvikler en tillid til deres medlemskab af et større fællesskab, og at denne identifikation af det større fællesskab er til stor gavn for dem. Hvis vi f.eks. taler om et tidligt projekt i Imagine Chicago, hvor unge teenagere - de fleste fra almennyttige boliger - interviewede samfundets ledere. En ung latino teenager interviewede en sort community leader fra *The South Side*, og denne sorte leder siger "Jeg er nået dertil hvor jeg snart skal dø, men jeg føler jeg kan dø med fred, fordi jeg kan se du vil løfte arven efter mig - mit arbejde i byen". På baggrund af en times samtale er der opbygget en kontakt imellem den sorte leder og den unge latino teenager der sandsynligvis vil deltage i en eller anden form for samfundsarbejde i det sorte lokalsamfund. Dette vil for altid ændre deres syn på disse kontakter, og på samme måde imellem en virksomhedsleder og en ung sort teenager. Virksomhedslederen der lige er blevet interviewet af den unge sorte teenager fra Robert Taylor Home (et børnehjem for sorte) har måske tidligere sagt "Vi kan lige så godt opgive den generation, de er fortabt, lad os koncentrere os om dem vi kan gøre noget for". Men næste gang han læser om børn fra Robert Taylor Home, tænker han i

hvert fald anderledes om deres fremtid, fordi han har haft en kontakt med dem på en meningsfuld måde. Så vi skaber hele tiden konstruerede muligheder for kontakt, så folk begynder at tænke anderledes over, hvem de står til ansvar for.

Empowerment

- Da du lavede det specielle program, hvor unge interviewede community builders, var en af dine erkendelser at det var en svagthed at du ikke havde nogen struktur til at putte det ind i bagefter. Så selv om du ændrer folks indstilling ved at foretage de interviews, siger du det er nødvendigt at lave en struktur, der kan udvikle dette.

- Ja, men da vi foretog de interviews, involverede vi en masse mennesker og deres individuelle kapacitet, og vi viste med dette at forbindelserne imellem generationerne var yderst kraftfulde, set i lyset af at generationerne havde været utroligt adskilte i denne periode af historien. Vi viste også gennem de spørgsmål vi stillede, at der kunne skabes konstruerede oplevelser af forskelle på tværs af disse race-, klasse- og generationsmæssige grænser. Det var en meget vigtig erfaring med den fælles følelse af identitet, der skabes gennem kommunikation. Men vi kunne ikke komme videre i processen og gå til handling, fordi ingen på forhånd havde været forberedt på dette, forstår du. De blev engagerede, når de hørte deres firma sige for eksempel "Dette vil mit firma gøre for børn i byen", og de var engagerede som individer i personlige samtaler.

Vi begyndte så at tænke, hvordan kan vi skabe rum for kvaliteten ved samtale og fællesskab i projekter der bliver til handling. Forandring vil ske, når man ud fra en erkendelse af hvad der i forvejen virker rigtig godt, kan forestille sig hvad der kunne ske i fremtiden og gå derfra til at skabe synlige resultater, som ændrer folks tænkemåde og den måde institutioner agerer på i det lange løb. På det tidspunkt i 1995 kiggede vi på institutionelle fællesskaber, hvor denne tænkemåde kunne blive smittende, og hvor det ville være strategisk for byens fremtid. Så vi udviklede fem eller seks forskellige koncepter med forskellige programmer, som kunne føre til handling. Vi sagde dengang, "Hvordan er de øjeblikkelige strukturer, der tager sig af børnenes liv".

Chicago's offentlige skoler er naturligvis en enorm struktur, fordi de har 450.000 børn i skolerne, og overvældende mange var farvede, overvældende mange var fattige og de havde overvældende dårlige resultater. Her bliver 20% af vores fattige by holdt fanget, og hele deres primære oplevelse med læring får de inden for disse vægge. Så hvis der findes nogen som helst måde at ændre forestillingen om uddannelse, som kan influere disse børns liv, vil det være fundamentalt at gøre det.

Det andet område der nærmest var oplagt, var at se på udvikling af samfundet, da Chicago har en flot historie om samfundsudvikling. Men det mest typiske politiske mønster i de senere år har været fællesskabsorganisering af modstandere - du ved, du vælger dit problem negativt ud fra at du kan mobilisere en masse vrede, og så går du efter den. Det er selvfølgelig lidt mere kompliceret end det, men det er ikke nogen dårlig beskrivelse - det er en slags antændelsespolitik. Vi begyndte at tænke alternativt, "Hvordan vil et mønster af konstruktivt baseret fællesskabsorganisering se ud?" I stedet for at se på hvad du er imod og ikke vil have og forsøge at gøre det anderledes, fokuserer du på hvad du vil have, og hvordan du gør borgerne i stand til selv at *være* den ændring de vil have i lokalsamfundet. Det er en slags empowerment model for udvikling af fællesskab, som har en 'indefra-og-ud' dynamik. Vi begyndte at identificere disse strategiske forbindelser og desuden se på den politiske proces. Dette var en slags skygge-politisk proces, der var nødvendig, fordi hovedlinien i den formelle politiske proces på Rådhuset ikke engagerede borgerne. Vi begyndte at se på hvordan man arbejder med de offentlige institutioner der havde en tendens til at overleve ethvert politisk regime. Vi fokuserede på biblioteker, parker og skoler, og offentlige institutioner der går ind for uddannelse af samfundet. Disse institutioner er i det mindste noget uafhængige af kortsigtede politiske interesser og magt-baserede dagsordner, der ikke nødvendigvis altid er til fordel for samfundet og den brede befolkning.

- Når det kommer til denne "byens skygge-politik", viser du også helt tydeligt at du ikke vil være forbundet med noget politisk parti eller fond?

- Folk kan spørge, "Hvad siger Chicagos borgmester til dette?" og jeg svarer, "Jeg håber

han ikke ved for meget om det!" Det er ikke kun sådan, men som du ved nævnte jeg Harold Washington's borgmesterperiode, hvor der var en del korrupsion - de "havde" byrådet i Chicago, hvilket måske var godt pengemæssigt, men måske dårligt med hensyn til det vi forsøgte at skabe. Vi ville skabe en borgeraktionsbevægelse der siger "Vi borgere i Chicago ejer Chicagos fremtid", og hvordan den fremtid bliver afhænger af hvad vi vil gøre den til. Og da vi er beredt på at engagere os i at opbygge en fremtid for vore familier og vores by, kan vi genskabe de systemer vi lever ud fra. Alle systemerne er blevet konstrueret, og vi kan beslutte hvilke primære værdier der skal være i de systemer, vi ønsker at leve med. Hvis man har en politisk proces der på mange måder har fyldt folk med løgne som "dette her er under kontrol og vi skal nok styre det" og det er kun nogle få der har valgt magthaverne, fordi vores valgprocent er utrolig lav når det gælder politisk engagement - så bliver folk magtesløse, især hvis de er afhængige af det offentliges uddeling af "welfare"-ydelser etc. Hvis vi vender det om og siger at demokratiet er indført, og det vedligeholdes gennem vores samtaler og handlinger, viser det sig at være en næsten revolutionær indfaldsvinkel at organisere sig omkring.

Så jeg tror man må udfordre de gængse politiske organiseringer og sige: "Ligemeget hvad teorien siger, så er der meget lidt demokratisk handling. Demokratisk handling afhænger af konstruktive sociale kritikere med en stor evne til at forestille sig fremtiden. Vi skal hele tiden kunne sige: "Sådan som tingene er behøver de ikke at være, og den måde tingene behøver at være på vil aldrig være god nok for alle er inkluderet, for hver enkelt har en plads ved bordet og har en del af, hvad der står på bordet, og er villig til at påtage sig den forpligtelse, der skaber større lighed.

- Det er den dynamiske tænkemåde om folks deltagelse. Men der er en økonomisk basis for folks selvfølelse og hvor de bærer til. Jeg mener de sociale klasser. Den dynamiske tænkemåde gør for eksempel ikke de fattige mennesker rigere. Hvordan mener du ...?

- Jeg har ofte hørt i de senere år - hvor jeg har arbejdet meget i de sorte befolkningsgrupper, hvoraf mange voksede op i Chicago og nu er 60-70 år - folk sige "Vi var aldrig fattige i

min familie, vi havde bare ingen penge". Det var mentaliteten, fordi vi havde en rig social kapital der fungerede, vi havde familie, vi havde kultur, vi var i det du tidligere kaldte en ghetto. Vi har måske været tvunget til at leve der, men vores erfaring i den var et tæt fællesskab hvor vi passede på hinanden.

Det er helt klart at økonomien betyder noget. Jeg mener, hvis du føler du lever i et system hvor du kun har adgang til håb og retfærdighed, når du kan betale for sundhedspleje, en god advokat etc., så er det helt tydeligt at økonomien betyder meget. Der er mange ting som du behøver penge for at købe, som Amerika er indrettet lige nu. Men meget af det der gør livet meningsfuldt, er ikke først og fremmest afhængigt af penge. Og en del af løggen om hvad der skaber lykke i en kultur som Amerika er, at det gør penge. Når vi arbejder i de fattigste områder i Chicago må jeg nok sige, at de mennesker vi arbejder med dér er blandt de mest ressourcerige, jeg nogensinde har arbejdet med, og i mange tilfælde de mest - jeg ved ikke helt hvordan jeg skal udtrykke det - næsten taknemmelige, ikke taknemmelige i betydningen af at have modtaget noget fra programmet. Der er mange mennesker jeg arbejdede med i Inglewood for eksempel hvor du kunne sige til dem "Hvordan går det?" og de ville svare "I'm blessed" og de mener det virkelig. De er ikke "fjollede" eller mener "gid det var sandt"; de har en dyb følelse af ydmyghed og taknemmelighed over at være i live og klare sig. Mens de fleste fra middelklassen klager over stress og at Starbucks kaffebar ikke var åben da de kom i morges. Jeg kender ikke nogen fra middelklassen der siger "I'm blessed".

Små forbindelser – stor forskel!

- Du arbejder med disse værdier og forsøger at bringe dem ind i samfundet - eller få dem tilbage til samfundet?

- Jeg erkender og ærer det faktum at menneskelig kapital er det man må vælge til opbygning af fællesskab i samfundet. Der er selvfølgelig ting du skal have penge til. Hvis du siger vi vil gerne have en uafhængig skole, må du finde ud af hvem der skal betale for det; og du kan formodentlig ikke regne med at alle lærere vil arbejde gratis, selvom de har de rigtige holdninger. Men der er så mange ting der kan forandre livskvaliteten, og som ikke styres

af penge; og jeg synes det er værd at arbejde for at kræve mange af de værdier tilbage og værdsætte dem og støtte dem. Jeg foregiver ikke at det er en god løsning på økonomisk udvikling i fattige lokalsamfund. Men jeg mener at det at udvikle ejerskab, der siger at det er muligt at leve et integreret liv, hvor det du er og det du værdsætter svarer til det liv du lever, og at udvikle de redskaber og fællesskaber, der understøtter dette, er i sig selv et meget vigtigt arbejde. Dette skal så knyttes til helt konkrete muligheder - hvis vi for eksempel arbejder med forældre i fattige områder og lærer dem noget om opsparing og finansierings sprogbrug og udfordrer dem til at spare op og til at deltage i job-træningsprogrammer, tager dem med på det lokale college og får dem til at se på de gratis tilbud der findes til deres fortsatte uddannelse, så imødegår du deres isolationstankegang og den reelle isolation, der har ført til en mangel på forestilling om, at noget som helst kan lykkes for dem. Det er ikke tilstrækkeligt bare at spørge "Hvad vil du gerne", "Hvad har du lyst til og hvad vil du". Vi arbejder med konkrete praktiske udtryk: "Ved du hvad, det her er muligt og sådan kan du gøre det", og du behøver ikke tage dem igennem skridt for skridt, men du må hjælpe dem til at se, at disse ting er til for dem.

Der er måske et offentligt museum hvor de kan komme gratis ind, men de ser kun på det udefra og ved intet om det; de ved ikke om det koster 20\$ at åbne døren eller om det er gratis, eller hvad der sker, når de åbner døren. De vil være forlegne og bestemt ikke tage deres børn med, hvis de ikke ved hvordan man skal opføre sig i rummet når man åbner døren ... så tager du dem med og siger "sådan er her", og du giver dem noget at lave derinde. De vil komme tilbage med deres børn uden at få besked på det, fordi de nu har noget de gerne vil være sammen om. Jeg tror på at en masse af den slags små forbindelser kan gøre en stor forskel.

Opbygning og økonomi

- I Imagine Chicago har du et lille kontor og en lille stab. Fortæl om rammerne og strukturen.

- Vi er fem i organisationen. Det er det meste vi har været i 10 år. Og det er med vilje. Jeg er direktør for Imagine Chicago. Jeg har en

programleder fra Kenya, og så har jeg to unge praktikanter. Vores stab på programmerne er altid unge der lige er færdige med deres uddannelse.

I dette tilfælde er de med i statens program for unge voksne der er interesserede i at vide mere om styring af det almennyttige i den offentlige sektor; de kan i et år arbejde i en almennyttig organisation. Vi betaler dem en beskeden løn og de får dagpenge – det er som regel mennesker der er meget interesserede i social forandring og social service. Og så har jeg en to-sproget mexikansk leder af kontoret. Vi er hovedsageligt støttet af private fonde, mest udenbys private fonde, og nogle lokale familiefonde, og så ca. 10% personlige gaver.

- Ingen penge fra kirkerne?

- Vi får også noget fra lokale kirker, en beskeden sum penge der nærmest er sammenlignelig med private gaver. Jo, vi har nogle lokale kirker der støtter os – dog ingen episkopal kirke! (Bliss Browne var præst i en episkopal menighed)

- *I arbejder med frivillige i de lokale samfund, og har for eksempel haft et program, "Citizen Leaders" hvor I uddanner frivillige lokale ledere til at arbejde i deres lokalområde. I stillede høje krav til dem, blandt andet skulle de have et projekt og 4-5 andre frivillige, der var villige til at være aktive i det. Hvor er de nu?*

- Vi fandt nok ud af, at vi snarere er uddannet til at være katalysatorer end til at være programledere. Vi er uddannet til at være katalysatorer til at vise folk, at det er muligt at tænke på en anden måde. Vi har ingen dagsorden for programmet. Og så snart folk ser det, siger de: "Det kan vi også gøre", og de udvikler næste generation af hvad det nu kan være. For eksempel forsøgte vi i projektet "Citizen Leaders" at inddrage kommende græsrodsledere, der havde nogle tanker om hvordan deres område kunne forbedres. Ofte vidste de ikke hvordan det kunne gøres; ganske simpel projektledelse, hvordan man fører en idé ud i livet, hvordan man skriver en ansøgning, almindelige grundlæggende færdigheder. Vi fik deltagere fra alle kanter af byen, som mødtes og udviklede deres projekter, som de gennemførte i deres eget nabolag, små samfundsforbedringer. Flere af deltagerne kom fra ghettoområderne og vi talte om, hvordan det ville være hvis vi havde mange forskellige projekter

på samme tid. Så kunne vi ændre et helt områdes tanker om hvad der er muligt.

Inglewood (et område med 60.000 indbyggere) har typisk været det område i Chicago, der konstant har haft den værste medieomtale af alle. Det er en bydel med megen vold, og hvor der har været masser af dårlig investering i tidens løb, så medierne hakker altid på dette område som en slags ikon for de negative forestillinger, der er karakteristisk for et sort område. Folk fra Inglewood blev involveret i det første "Citizen Leaders" projekt, og de sagde, "Vi kunne godt lave det her i Inglewood", så jeg gik med til at arbejde med dem ved at lede et kursus med frivillige ledere i Inglewood i et forløb under forudsætning af, at de ville overtage den sidste del og køre det selv.

- *Så den aftale lavede du med dem fra starten?*

- Ja, det aftalte vi fra starten. Og jeg sagde også at jeg vil arbejde sammen med dem efter første runde på at få støtte til området, fordi Inglewood er meget svær at få støtte til, da det opfattes som kaotisk af fondene, og der er meget få samfundsbaseerede organisationer i Inglewood. Det er typisk derfor fondene vil støtte os, fordi der er en institutionel infrastruktur, og folk der kan betale regninger, holde orden etc. Så det gjorde vi. Og Helen og Jean arbejdede med dette *Imagine Inglewood*. De lavede 25-30 lokalt baseerede projekter. De udviklede langt bedre strukturer som kun kunne laves på lokalt plan. Deltagerne fra første hold blev både bestyrelse for *Imagine Inglewood* og vejledere for det næste hold, så der udviklede sig en ligeværdigt struktureret støtte. De hævdede også standarden for hvad der var et acceptabelt projekt. De kunne uden at blinke sige til en frivillig leder: "Det projekt duer ikke. Du er nødt til at tænke det bedre igennem". Sådan noget kunne jeg ikke komme godt fra at sige, fordi jeg kommer udefra. Mit job som rådgiver er at opmuntre, deres job er at disciplinere og opmuntre og sige, "det her er vores nabolag, og vi må udtrykke klart hvad vi ønsker". Så de opbyggede deres *Imagine Inglewood*, og de opbyggede det helt på frivilligt arbejde, der har ikke været nogen lønnet stab. Efter nogle få forløb sagde de, "Vi er nødt til at have mange flere involverede." Så de organiserede en "Make-a-difference-day" for et år siden med visions-ture – de lejede en bus til at bringe folk rundt at se alle beboerledernes

Jean Hill og Helen Massey fra Imagine Inglewood.

projekter i nabolaget - aktiviteter i de lokale skoler, projekter med samfundstjeneste, uden-dørs marked og meget andet. De involverede 750 mennesker i Inglewood i denne dag.

Og for et par måneder siden organiserede de en tema-dag på skolen, og fandt ud af at rundt omkring skolen boede mange gamle folk, mange enker, i huse der var dårligt holdt, fordi de hverken havde penge eller kræfter til at vedligeholde dem. Så de fik alle børnene involveret i at male verandaerne i en hel ejendom; der var 1000 mennesker involveret; og de havde historiefortællere fra Inglewood. Det var en væsentlig procentdel af hele området der blev involveret i det.

Imagine Inglewood er nu meget større end Imagine Chicago, og vi har set et lokalt fællesskab udvikle sig, som folk næsten ikke kan tro er muligt. Jeg har sendt andre projekter

derover, så nu har de fået fællesskab med Birmingham, England.

- *Hvad er bestyrelsens rolle i Imagine Chicago?*

- Lovformeligt er deres rolle at føre tilsyn, funktionelt er de en intellektuel tænketank af idéudviklere. Jeg har folk i Imagine Chicagos bestyrelse som er usædvanligt intelligente, usædvanlige lederfigurer, der kan tænke på tværs af sektorer og discipliner; flere af medlemmerne er erhvervsfolk. Det vi hovedsageligt taler om på bestyrelsesmøder er idéer og forandring, og hvad der er specifikt for Imagine Chicagos mål, og hvordan vi støtter og udvikler vores egen mission som et læringsfællesskab. Så bestyrelsen er selv et læringsfællesskab af mennesker fra forskellige dele af byen. For eksempel er grundlæggeren af "Center for Neighbourhood Technology" i

bestyrelsen. Jeg var formand for hans bestyrelse i nogle år. Og en af vore førende teologer, som lokalt udfører et meget vigtigt arbejde om menneskerettighedsteori, er i vores bestyrelse. Det er den kaliber - det er ikke "the establishment".

Så bestyrelsen er en tænketank af mennesker der har en grundlæggende lidenskab, er meget stærkt engagerede samfundsudviklere, og som også er usædvanlige tænkere.

- *Hvor mange medlemmer har bestyrelsen?*

- 10 mennesker, og også min 90-årige far er i bestyrelsen. Han var virksomhedsleder; det er han stadig. Han startede en ny forretning i Kina da han var 85! Min mor blev kunstner da hun var 70, nu laver hun separatudstillinger i større byer. Så jeg har det ikke fra fremmede. Far kan finde på at sige ved et møde: "Hør her, skat, vi er virkelig nødt til at gøre noget ved disse økonomiske beretninger, de er ikke rimelige." Han har en vidunderlig måde at gå direkte til sagen på. Det er et foretagende på tværs af generationer. Jeg er sikker på at mange ville synes det var rædselsfuldt at have sin far i bestyrelsen. Men jeg ønsker denne forbindelse. Og hvis jeg havde brug for en senior virksomhedsleder, ville han helt sikkert påtage sig det. Mange bestyrelser i Chicago er virkelig magtfulde med højt placerede folk så de kan få deres firmaer til at støtte foretagendet.

- *Er bestyrelsen også sammensat på tværs af racer?*

- Ja, vi har lederen af Center for Cultural Understanding and Change at The Field Museum i vores bestyrelse. Han er by-antropolog og har sammensat vores etnografiske program, The Urban Research Initiative og The City of Urban Ethnographers, der laver forskning. På den måde arbejder unge by-etnografer i Imagine Chicago ved at hænge ud i de områder vi arbejder i, og lytte til hvad man siger om de programmer der kører. Helen Massey, der er en af mødrene for Imagine Inglewood, er også i vores bestyrelse. Og når hun ikke selv kan komme til bestyrelsesmøder sender hun Jean Hill, der er hendes partner. Så de opfatter sig helt tydeligt som Imagine Inglewood-delen af bestyrelsen, hvilket vi slet ikke har talt om. Men vi synes det er helt fint.

Oversættelse Inge Hagen.

*) I interviewet udtrykker Bliss Browne sig dobbelttydigt overfor Jesse Jackson og hans sorte paraply-organisation The Rainbow/PUSH Coalition. På den ene side synes hun at der er for meget "politisk teater" omkring Jackson, på den anden side at "regnbuekoalitionen" faktisk har været en vigtig organiserende kraft i Chicago. Hvad angår opsparings-investerings-og pengedagsordenen for african-americans, henvises særligt interesserede til den bog Jesse Jackson har skrevet sammen med sønnen Jesse Jr., som er et profileret medlem af kongressen repræsenterende Chicago-staten Illinois: Jesse Jackson, Sr. og Jesse Jackson, Jr.: It's about the MONEY! The Fourth Movement of the Freedom Symphony: How to Build Wealth, Get Access to Capital, and Achieve Your Financial Dreams. Random House. 1999.